

ייצג פון פריי

תולדות | עיונים | הערות

התחזקות | התעוררות | מכתבים

בעניני רביה"ק מברסלב זי"ע

מכתבי מוהרנ"ת - עלים לתרופה, עם מכתבים חדשים והוספות מכת"י ביאורים וצינונים, הערות והארות

פרשת וירא
שנת תשע"ה

ולכן אין רשות לזרוק מהעיר. ועיין מכתב קע"א 'קבלתי כל המכתבים מאתכם מידידי ר' שמואל וויינבערג עם הבילעט']. והנה דעתי אינה צלולה כלל עתה, חזקו ואמצו כי ה' עמכם, כי יש שכר לפעולתכם, ויש תקוה גדולה לאחריתנו. ואם תשימו לבכם לתורה קדושה אחת מספריו הקדושים, תוכלו לנחם עצמכם על כל הצרות העוברות עלינו. ולה' הישועה שיציל אותנו מהם בזכותו הגדול, ויש לי הרבה לדבר אך אין הפנאי מסכים כלל.

דברי אביך המצפה לראותכם מהרה בחיים ושלום ושמה.

נתן מברסלב

ושלום לכל אנשי ברסלב העומדים בעזרתנו, יהי ה' עמם וישלם פעלם ומשכורתם כפולה, ויכו לכל טוב בזה ובכא לצנח אמן.

והנה בכל עניני יסורים ובלבולים שעברו עלי ועלינו בכלל ובפרט, וביותר בענין עוצם הצרות והפחדים הגדולים שעברו באלו הימים, מן אחר ראש השנה עד היום, מגודל התעוררת המחלוקת והשוואים וכו', בכל זה אני מחיה עצמי רק במה שאמר הוא ז"ל על פסוק (תהלים לה, לב) צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו ה' לא יעזבנו בידו, עיין שם (בליקורם ח"א סי' רי"ח, ועי' שם בסי' פ"ח וסי' קי"ד), מה שכתב: אבל הם מרבים במכסה עד שאין יכול להנשים ח"ו ה' לא יעזבנו בידו. וזה אנו רואים עתה בעינינו, וצריכין להאמין שהמחלוקת הוא בוודאי לטובה גדולה לכל אחד ואחד, אבל מה שרוצים להתגבר לעקור את עצמם לגמרי, זה לא תעלה בידם, ובוודאי מי שירצה באמת להיות איש כשר כאשר הורינו אדמו"ר ז"ל לילך בתמימות ובפשטות על פי התורה אשר צוה משה רבינו ע"ה, וכמו שמסרו לנו רבותינו ז"ל, בוודאי לא יוכל למנוע אותו שום מניעה שבעולם, כי כבר הכלל מונח שאין לשום אדם מניעה שלא יוכל לשברה (ח"א סי' ס"ג, וח"ב סי' מ"ז).

ואם תצטרך להתפלל ביחידות, הלא גם הרבה מהיראים שבימים הקודמים התפללו ביחידות, ולא רצו להתפלל בציבור שלא יתבלבלו (ועי' בליקורם ח"א סי' ס"ז, ועי' בתשובת הרדב"ז (ח"ג סי' תע"ב) וז"ל: גרסינן בפרק אין עומדים אין עומדים להתפלל לא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שיחה ולא מתוך מריבה ולא מתוך כעס. ותו גרסינן ר' תנינא ביומא דריתחא לא הוה מצלי פ"י ביום שהיה כועס. תו קרינן כל שאין דעתו מיושבת עליו אל יתפלל. תו גרסינן שמואל לא היה מתפלל בביתא דאית ביה שכרא, מפני שהריח טורדו ומנועו מלהתכוון. למדת מכל הני שלא יתפלל אדם לא במקום שטורד מחשבתו ולא בזמן שמבטל את כוונתו. לכן היחיד או הרבים שיש להם איבה או כעס או שנאה או מריבה עם הציבור אין תפלתם צויה, ואסור להם להתפלל שם שמחשבתו טורדה ואין יוכל לכוין בתפלתו. וכל שכן אם מכעיסין אותו על פניו תמיד, וכל שכן אם הכעס הוא עם מנהיגי הקהל. ואי לא דמתספינא הוי אמינא דטב ליה להתפלל ביחיד מלהתפלל בתגרת בני אדם שאין דעתו נוחה מהם. עוד יש טעם דאין ראוי להאדם להתפלל אלא במקום שלבו חפץ וכו' עיי"ש, והועתק גם בספר בית אהרן קארלין בליקורם. ועי' בשו"ת עצי חיים), וכבר כתבתי לכם [מכתב קס"ט]. לקיים (ישעיהו כה, ט) חבי כמעט רגע עד יעבור זעם, ונכון לבכם בטוח יהיה שבעוד איוה זמן תוכלו להתפלל באיוה בית המדרש

והנה בעוצם טרדתי היום, וכבר הייתי מוכן לנסוע, סיבב השם יתברך ברחמי ונסעתי עם ר' אפרים נ"י [בקרמינסשאק, מגדולי תלמידי מוהרנ"ת, בן הרה"ר נפתלי

תלמיד רביזיל ונסע עם מוהרנ"ת על הדרך לשמשו. ומסופר שפ"א הלך הר"ר אפרים עם רבו מוהרנ"ת על הנהר דניער [שם נהר שנמשך לתוך ערי אוקריינא] ולא מצאו עגלה לנסוע עמה, והוכרחו לישא המשא בעצמם על כתפם, והבין מוהרנ"ת שרבי אפרים יש לו חלישות הדעת לראות את מורו ורבו המדריכו בעבודת השי"ת אך שנושא משא בעצמו וכו', ענה מוהרנ"ת וא"ל גיי רעכט זיך, די וועלט זאל וויסען אז דער וואס גייט דא איז קלוגער פון דער גאנצער וועלט, המוח של העולם, דער שכל הכולל וכו'. וכונתו על פי דברי רביזיל בליקורם (ח"א סי' ס"א) שהצדיק הגדול הוא השכל הכולל של כל העולם כולו בבחינת אבן שתיה, ובשביל שמוהרנ"ת ז"ל זכה לפרסם ולגלות גדולת רביזיל לכל העולם כולו היה גם כן נכלל בקדושת אבן שתיה קדשי קדשים (אבניה ברזל ה' ס"א) אצל בית הפאסט. ונכנס ר' אפרים לשם, ומצא ב' מכתבים מאתך, א' הנכתב ביום א' בא, וא' הנכתב ביום ה' בא, ונבהלתי מאד מעוצם חסדו, ונסעתי במהירות לבית ר' אפרים וקירתי המכתבים ב' פעמים היטב. ומאליך תבין מה שנעשה אצלי על ידי מכתביו, צער ונחת, בכי ושירות, אפס קצהו תבין ולא כולה, והייתי אז טרוד מאד לעבור הנעפיר לבא לפה על לינת לילה, ועתה באתי לפה קראקוב כמו ב' או ג' שעות בלילה, ואני כותב מיד מכתבי זה בעוצם טרדתי ובלבול דעתי מכמה ענינים, ובפרט ממכתביו. וגם אנשים באים פה לקבל פני, ואף על פי כן דחיתי הכל לזרז עצמי להשיבך מה שיוזמן השם יתברך תחת קולמסי.

והנה החיית את נפשי מאד מאד במכתבך, אף על פי שהודעת לי כמה גדול עדיין המחלוקת, השם יתברך ירחם. אף על פי כן אני מקוה לה' שהכל יתהפך לטובה. ובפרט שאנו רואין עוצם נפלאות חסדיו בתוך הצרה רח"ל, כי עדיין ה' עמנו ואצילנו וקרוב אלינו, כאשר כתבת כמה צמיחת קרן ישועה מאנשי אומאן וכו' [רומא אל כמה מהנגידים והעשירים שבעיר אומאן שאחו ידם עם מוהרנ"ת ולא נתנו להמתנגדים להרע להקלוז ולאנ"ש בעיר אומאן, כמ"ש במכתב קע"ג]. ובזה אנו רואין מה גדלו מעשי ה' מאד עמקו מחשבותיו, וכמה גדול כחו של זקן דקדושה סבא דסבין [רביזיל קרא עצמו זקן דקדושה] עיין חיי מוהר"ן סי' קכ"ג וסי' רפ"ט]. ועדיין כחו עמנו, וגם עד זקנה ושיבה אל תעזיבונו עד וכו'.

והנה לחזק אתכם תהלה לאל כבר כתבת לי שאתם חזקים בהאמת כראוי לכם. ומאד החיית את נפשי בזה שכתבת לי שאתה מחיה עצמך בהשיחות ששמעת מכבר. כי לדעתי כבר הקדים השם יתברך לכולנו רפואה למכה על ידי ריבוי השיחות הקדושים שדברתי עמכם זה כמה שנים עד היום. וכל התורות והמעשיות הקדושים והתפילות הקדושים שויכני השם יתברך, ככולם יש לכם די ודי להחיות נפשיכם גם בעת צרה הזאת, עד אשר אתם צריכים עתה לרקד בכל יום על גודל ישועתו ונפלאותיו העצומים, שניצלנו מלהיות מתנגדים ח"ו על נקודת האמת כזה וכו'. מה נאמר ומה נדבר, במה נקדם ה' כעל על אשר גמלנו.

ולע"ת עתה יש לי יסורין ממה שאין לי עדיין שום אגרת מברסלב, וגם הביליעט לא הגיע לי [בעת שמוהרנ"ת ברח מברסלב, התחילו אנ"ש בראש העסק הר"ר שמואל וויינבערג להשתרל שהמשלה וראשי העיר יכתבו רשות כניסה שמוהרנ"ת הוא אורח של עיר ברסלב ואין עליו שום אשמה

מוהר"ר נחמן נ"י, מגזע
הקדוש נכד הבעל שם
טוב ז"ל זכותו יגן עלינו
(חיי מוהר"ן סי' ק"ג)

מאמר: ראש בני ישראל

ליקוטי אמרים, תורת ושיחות והנהגות קדושות ממרן אור ישראל וקדושו

רבינו ישראל בעל שם טוב זצוקלה"ה

הנזכרים בספרי רביה"ק, ותלמידו מוהרנ"ת, ומשאר ספרי ברסלב

הרב המאור הגדול בנש"ק מופת הדור
גדול מרבן שמו נרדע בשערים מו"ה
נחמן נ"י
נכד לרבינו הק' בעש"ט זלה"ה
(הסכמת המגיד מקאמניץ זצלה"ה על

מאמר נ"ו:

המשך

עד שהודה לה מהגזירה שהחליטו לגזור גזירת מיתה על היהודים למחרת היום, ותשכף כשאמר זאת המלך פנתה אליו אמו בצעקה, בוודאי בוודאי עבור זה נגזרה על משפחתנו גזירה זו, וצעקה בכעס עליו, וכי אם עם היהודים הנך מתחיל, וכי לא ידעת שכל מי שמתחיל להציק להם לא יצא בשלום מזה, לך וקרע מהר את כתב גזירה זו ללא שהיות ושללא יודע כלל שהיתה קיימת גזירה כזו, האם הציקה לו בדבריה עד שמחמת פחד לקח המלך תיכף את כתב הגזירה וקרעה בפניה, וחזרה לביתה ובשרה להפרנס ולרבינו העיר שהמתינו לה בביתה שכבר נתבטלה הגזירה ויכולם כלם לחזור לביתם ולהודיע להיהודים שידודו לה' על חסדיו הטובים שגמל עמהם ללא ידיעתם אפילו.

בחזרה לאחר כמה שעות, עברו שוב דרך בית של מרן הבעל שם טוב ושמעו אותו איך שאוחז עדיין בפסוק זה בתוך אמירת הגדה, ועדיין חוזר על התיבות "לעושה נפלאות גדולות לבדו" "לבדו", אולם עתה הבחינו שאומר זאת בשמחה ובהרחבת הלב יותר ממה ששמעו אותו כשהלכו לבית אם המלך, למחרת ספר הרבנים בבית הכנסת לכל המתפללים מהנש הנורא שהיה בליל זה, ובדרך אגב ספרו מיהודי המשונה הזה שחזר הרבה על התיבות לעשושה נפלאות גדולות לבדו, נענה להם הבעל שם טוב בעצמו, כי לא היכירו, ואמר להם, אלמלא יהודי זה לא קרה לכם נס מופלא כזה!

בני הזוג הזה שזכו לברכת הבנים של מרן הבעל שם טוב, רצו לשלם סוכם כסף רב עבור הברכות אמנם לא הסכים רק אמר שיתנו לו ולבתו אדל ולתלמידו ר' הירש שכר הספינה הנוסעת לארץ ישראל, הללו הלכו תיכף ביום א' דחול המועד ושכרו מקומות באניה הנוסעת לארץ ישראל.

והנה הבעל שם טוב לא השתהה כלל בעיר, רק תיכף ביום א' של חול המועד המשיך בנסיעתו ועלה לספינה הנוסעת לכיון ארץ ישראל. ויהי בדרך השתוללה על היום רוח סערה עד שהיו כל נוסעי הספינה בסכנה גדולה מאד, והסתחילו הנוסעים להשליך מהספינה כל החפצים כדי שלא יטבע הספינה מרוב המשא מחמת המים הרבים שנכנסו בה, נענה הבעל שם טוב ואמר שיודע על מה רועש עליהם הים כל כך, מחמת שיש גזירת כליה מלמעלה או על כתביו שאין חפצים מלמעלה שיתגלו בעולם, או על בתו, נענת בתו ואמרה שהיא מוכנה למסור נפשה עבור הצלתם, ולקחווהו והורידוהו כבר סמוך לים ורמזה להם שיעלהו שוב, ואז אמרה וצותה לאביו שטוב יותר שיזרק את הכתבים לים, כי עוד יצא ממנו נכד כזה שיכתבו ספרים יפים יותר מאביו הבעל שם טוב, וכך עשו, ונח היום מזעפו. ואז ראו שקרובים הם לאי לאחד מאיי הימי, והקריב רב החובל את הספינה להאי וירדה עליהם כל הנוסעים לפוש מנסיעתם הקשה.

מרן הבעל שם טוב הלך אנה ואנה עם בתו מרת אדל ושמשו רבי צבי סופר, ולפתע התנפלו עליהם רוצחים הנקראים "אידימאקעס" ורצו להורגם, וקשרום אחד לאחד על הארץ, ונענה ר' הירש בצעקה לבעל שם טוב, רבי מדוע שותכם הנכם, ענה להם הבעל שם טוב אין לי כעת שום מוחין איני יודע כלום, וכשכבר עמדו סמוכים להם וחדדו את סכיניהם כדי לשוחטם רח"ל, צעק שוב רבי הירש להבעל שם טוב רבי מדוע הנכם שותקים, נענה לו שוב הבעש"ט שאינו יודע כלום, אולי יודע אתה משהו, ענה לו רבי הירש איני יודע כי אם אלף בית, צעק לו הבעל שם טוב אמור אלף בית, והתחיל ר' הירש לומר אלף בית כסדר, ותיכף נשמע מרחוק קול עגלה נוסעת עד שנפחדו הרוצחים לנפשם וברחו להם.

המשך יבוא אי"ה

מהסכמת הגה"ק רבי מאיר בראד זצלה"ה על הליקו"מ:

הרב המופלא ומפלג בתורה ובחסידות המפורסם מוה"ר נחמן נ"י הגדול בשם טוב גדולי הקודש זרע קודש מחצבתו נכד לה"ה הרב המפורסם בתורה ובחסידות ידיו רב לו בעשר ידות בוצינא קדישא חו"פ קדוש יאמר לו, כל רב לא אנס ליה מו"ה ישראל בעש"ט ז"ל, והרב מוהר"ר נחמן הולך בעקבות אבותיו הק'...

מהסכמת הגה"ק רבי אפרים זלמן מרגליות זצלה"ה על הליקו"מ:

ירושא הוא לו מאבותיו, אבות מכלל דיאבא תולדות, שכן יונק מגדולי הקודש, חוטר מגזע האלתי המפורסם הבעש"ט זלה"ה איש המודות וזרעו לברכה זרע קודש שם ומעשיהם עליהם מעידות...

מאמר משיב נפש

קלי"ח

שאלות על חסידות ברסלב ומקורות מספרי קודש

מאת אחד הרבנים שלישי"א

סימן י"ז: משה רבינו מהימנא

שואל: אם הסברת לי למה דיבר כך על הגדולים בזמנו או לפני זמנו, אבל מה תשיב לי על מה שהלך עוד יותר בגדולות, לדבר אפי' על משה רבינו מהימנא, והוא מש"כ (חיי מוהר"ן סי' קצ"ז) שאמר שהוא חושב, שאם לא היה מתחיל בתחלה בענין הנהגת המפורסם, אפשר היה מגיע למה שהיה מגיע. ואמרתי לו, הלא משה רבינו ע"ה היה עוסק ג"כ בזה בהנהגת העולם לקרב בני אדם לה'. השיב הלא גם משה רבינו ע"ה שגה בזה, כי גם משה נענש על שקרב את הערב רב ע"כ. ודברים הללו נראים פגיעה גדולה בהגדול ביותר שבישראל, במשה רבינו מובחר הברואים, לומר עליו ששגה וטעה ונענש.

(עץ הדעת טוב (מהר" חיים וויטל) תשא) בענין סליחת העון כלל עצמו עמהם כי גם הוא גרם לכל זה, יען הוציא את הערב רב מאמ"צ, והחטיאו את ישראל במעשה העגל והראיה לזה מ"ש לו הקב"ה לך רד כי שחת עמך וכו' וארו"ל מלמד שח"ו נתנדה משרע"ה או בכ"ד של מעלה, ולז"א לעונינו ולחטאתינו שלי ושלחהם, האמנם לפי שישראל חטאו במזיד הנקרא עון ומשה חטא בשוגג, כי לשם שמים נתכוון ולא להחטיא, אלא שגרם החטא, לכן הזכיר פה עון וחטא, כי עון העגל וחטא הוצאת הערב רב כולנו שותפים בהם אני וישראל.

(שם שם) דור המדבר היתה להם תרעומות על משה כי הוא גרם להם את כל רעתם ומיתתם במדבר, על שהוציא עמהם את הע"ר כי הם החטיאים תמיד.

(שם שם) לך רד כי שחת עמך, בני בלעם ראשי הערב רב בעשותם העגל ואתה גרמת בניזקין כנזכר, ולכן רד מגדולתך כי הנה מי ששחת הוא עמך הערב רב אשר אתה העלית ולא ברשותי, ולכן רד.

(שם בהעלותך) למה הרעות לעבדך, כי עם שמה שהוצאתי ערב רב הי' להיות עבדיך, והייתי חושב לשרתיך בגייר אותם והראיתי בעצמך כאלו חטאתי והרעותי בהוציאם אותם, כי הרי אמרת לך רד כי שחת עמך אשר הוצאת שלא כרצוני.

(שלי"ה הקדוש ווי העמודים פ"ו) העם לא נאמר אלא עמך, ערב רב שקבלת מעצמך וגיירתם ולא נמלכת בי, ואמרת שידבקו גרים, אם כן לא יפה עשו שקבלו הגרים.

(היכל הברכה שמות רמ"ו.) כ"א נידון לפי שכלו והשגתו גדלות אלהותו ית', עד שאפי' משה רבינו לפי גדלו והשגתו חטא בזה, דכתיב יען לא האמנתם בי, וכמעט שנדחה חלילה.

(זהר חי ח"ה דף קנט.) ולא יכול משה לעמוד עליה, איך להשמר מן טעות ורמאות שלה (של הקליפה), הטעה את משה לגייר את ערב רב, אשר היה חטא גדול אשר נא' עליו כי פנה אל אלהים אחרים, ערב רב כמבואר בלקו"ת, וזה גרם לנו כל הגלות והצרות.

ודוגמת מאמר זו של רבינו מצינו ג"כ בשם משמואל (פרשת חקת תרע"ה) כתיב ויקציפו על מי מריבה וירע למשה בעבורם, הרד"ק פ"י שהקציפו את הש"י, אך יקשה עליו מדברי הרמב"ם שכתב שלא מצינו שקצף הקב"ה עליהם. ונראה יותר לומר שהקציפו את משה, דבמדרש התחילו לומר יודע משה חק הסלע אם הוא מבקש יוציא לנו מים מזו, ובילקוט מפורש עוד יותר שהיו אומרים אין אתם יודעים שכן עמרם רועה של יתרו הי', ורועים פקחים במים, והוא מבקש למשכנו להיכן שיש בו מים, ולומר לנו הרי הוצאתי לכם מים ולטעות אותנו, אילו כן יוציא לנו מן האבן הזו או מזו עיי"ש, וזה הי' שהקציפו את משה, שאחר כל הטורח לנטוע האמונה בקרבם זה מ' שנה, ואחר כל האותות והמופתים עדיין הם עומדים מבחוץ, ובאמת לולא הקצף הי' לו לענות אותם, עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם, אם יצוה להוציא מזה נוציא מזה, ובאמת אם הי' עושה כן היתה מתחדשת האמונה בקרבם, והיו רואין שאין משה עושה כלום אלא מפי השכינה.

וי"ל שכ"ז נמשך מחטא ישראל, כידוע שהמון פוגעים את המנהיג במחשבתם, וכבר דברנו מזה, אך משה הי' תמיד דבק בשכינה, לא היו יכולין לפגום אותו במחשבתם, אבל מחמת שהקציפיהו, שוב פגמוהו במחשבתם, ולא עלה על דעתו לענות להם ככה, אלא הסכים להוציא מסלע אחר שחשב שבוה יתקדש שם שמים יותר. וי"ל נמי וירע למשה בעבורם דלאו על העונש קאי אלא שהכניסו בו הפגם שהוא בחי' הרע, כענין שפי' הזוה"ק (ח"א ר"ח): במאמר משה למה הרעות לעם הזה, ומאמר אליהו הרעות להמית את בנה עיי"ש, ובשביל זה בא לכלל טעות.

גירו עליו השונאים המעלילים הנ"ל את הארון הגאראדניטשע [מושל העיר] וסבב את הבית שלו עם אנשי חיל, והבית היה מלא אז מפה אל מפה מבני ישראל הכשרים שבאו לשמוע דברי קדשו, ולקח הארון הנ"ל כמה נפשות לתפיסה, וגם ספרים הרבה הן מהנדפסים היינו ש"ס ופוסקים וכו', והן מכתביו [וכן לקחו משם כל ספרי רבינו'ל שכבר היה נדפס עד אז על ידי מוהרנ"ת הליקו"מ, שיחות ה"ן, סיפורי מעשיות, ספר המדות, וכל זה היה שווה הון יקר וכמ"ש במכתב ק"ע "כל ספריו הקי תפסו על ידי מסירתם"]. והיה מורנו ז"ל אז בסכנה גדולה ועצומה [אמנם עכ"ו לא נפל רוחו הקדוש של מוהרנ"ת ארצה כלום. ומסופר שבעת שפרצו בני עולה בביהמ"ד של מוהרנ"ת בס"ג היה מוהרנ"ת באמצע סיפורו לספר לפני הבני נעורים איך שהרה"ח ר' עזר מאומאן נתקרב לרבינו'ל, כי ר' עזר לא היה כבר בעלמא הדיון כי נסתלק בשנת תקפ"ז, ועכ"ו לא התפעל מוהרנ"ת כלום רק השלים הסיפור. ועיין לעיל מכתב ק"ע שמוהרנ"ת ז"ל ביאר באותו שבת את תורה ס"ז המתחיל בראשית לעיני כל ישראל בליקו"מ ח"ב כמ"ש שם "כמבואר בהתורה בראשית לעיני כל ישראל, שדברנו בה בשבת חנוכה העבר, ופה נגמרו אותה קצת"]. וכיום ב' שלאחר שבת חנוכה הנ"ל, רצה הארון הנ"ל ליקח לתפיסה את מורינו ז"ל בעצמו, והוכרח לברוח בהחבא לאומאן, ומשם לטשערין, כאשר יבואר להלן קצת [עיין לעיל ריש מכתב קס"ט]. וזה תמצא בתחלת הלכות דגים הלכה ה' בלקוטי הלכות, שכתב שם שנתחבר בעת "הרעש והבריחה" היינו הרעש והבריחה הזאת שברח או לטשערין כנ"ל. ואחר כך ריחם השם יתברך שיצאו הנפשות מהתפיסה עוד בזה השבוע שלאחר שבת חנוכה תיכף, אך כל הספרים היה בסכנה עד סמוך לשבת שירה, ובעזרת השם יתברך הוציאו אותם גם כן מידם, ולא נאבד מהם רק כרך א' מלקוטי הלכות יורה דעה מאמצע ה' שיחיה ה"ה עד הל' דגים ה"ה, וזה תמצא שבספר לקוטי הלכות יורה דעה הנדפס נחסר הלכה ה' עד הל' דגים, כי נאבד אז, וגם הליקוטי עצות כתב יד מורינו ז"ל נאבד גם כן אז, הרחמך יצילנו מעתה מכל מיני אבידות אמן, הגדה מדפוס ישן].

הן מי שטרח בגופו או בממונו, או בשניהם, הכל נחשב למעלה לטובה. כל פסיעה ופסיעה, וכל דיבור, וכל תנועה, וכל פרוטה שטרחתם והוצאתם על זה אחת לאחת למצוא חשבון לטובה, צדקתם תעמוד לעד להם ולבניהם לדורותם.

וגם בהבליעט ששלחתם לי החייתם את נפשי מאד מאד, כי כלו עיני לזה מיום פרידת מאתכם, והשם יתברך מסכב סיבות שנתעכבתי עד יום ד' הנ"ל שקבלתיו בקראקוב בעת שהייתי מוכן לנסוע משם לכאן, והכל בהשגחה נפלאה מאתו יתברך, כאשר אספר לכם אם ירצה ה' בבואי לביתי לשלום.

והנה תהלה לאל באתי לפה לשלום על שבת הנ"ל, ותהלה לאל הכל על נכון פה ובכל סביבות אלו אין פוצה פה ומצפצף, ואין שומעין כלל רעש המחלוקת שבסביבותינו, וכפי הנשמע גם בזלאטעפאליע וסביבותיה אין שומעים כלל מזה. ועיקר המחלוקת שבסביבותינו הוא מחמת ששם התחילו קצת לכנוס דבריו הק' בלב כמה כשרים וכו', ומחמת זה התגרו כל כך [עיין בליקו"מ ח"א סי' כ"ב שכשנתעורר קול דקדושה נתעורר כנגדה קול הברת].

והנה בטני מלא מילין לדבר על לבכם, אך איני יודע מהיכן להתחיל. כי כבר הקדמתי לדבר עמכם הרבה הרבה, איך צריכין לשבר מניעות, ואיך כל העולם עומדים נגד כל אחד ואחד הרוצה להתקרב אלינו, ולהיות נקרא על שמו הגדול ז"ל. וכבר סבלו כל אנ"ש הזקנים והנערים, צער ומרירות ויסורים הרבה מאד מאד מעודם עד היום הזה, וכמה נדחו על ידי זה רח"ל, אבל אותן שנשארו על עמדם אשריהם אשרי חלקם.

כוונת ההערות והציגונים בכדי להבין את המכתב הק', וברצוננו בעו"ה להדפיס כל המכתבים עם ההערות כדי לזכות את הרבים, לכן נשמח לקבל באמייל מן הקוראים היקרים "הארות" בין על דברי מוהרנ"ת ובין על דברינו כדי שיצא מתחת ידינו דבר נאה ומתוקן, ויאשר כוונתם למפרע

למכתבים למערכת, וכן לכתוב מאמרים להופיע בהעט סופר, אן להערות, וכן מי שברצונו שייגיע לו העט סופר על יד האימג'ל, יפנה: **CONGHVPRINTING@GMAIL.COM**
אן להפעקס: **845.781.6701**
להודיעה על מול טוב לאנ"ש, יש לשלוח הודעה (עד יום ג' בשעה: 9:00 בבוקר):

שתרצו [דבר ה' אמת בפי מוהרנ"ת ז"ל במה שהבטיח לבנו שישאר לו מקום בביהמ"ד להתפלל שם, ובאמת כפי המצב ששרר אז בימים ההם היה זה דבר נפלא, כי בעת שהתפרסם הכרוז נגד חסידי ברסלב רדפו והממו אותם ברדיפות נוראות עד שכמעט לא יתנו מנוח לכף רגלם, אפילו להכנס לאיזה ביהמ"ד להתפלל שם, ואעפ"כ הבטיח מוהרנ"ת לבנו ר' יצחק שישאר לו מקום להתפלל שמה, וכן נתקיים אח"כ כמ"ש במכתב קס"ה ומכתב קפ"ג]. **וכל הצדיקים וכל הכשרים הנלווים עליהם בהכרח שיעבור עליהם כהנה וכהנה, כי [צדיקים] תחלתם יסורים וסופן שלווה** [כרי"ר פס"ו סי' ח"א ואין פנאי להאריך יותר.

נתן הנ"ל

סימן קע"א

[המתנגדים השקט לא יכלו, ובעת הזאת שמוהרנ"ת ברח מהעיר מחמת חמת המציק, הרימו ראש ועשו כל מה שבידם להציק לחסידי ברסלב, לדכאום לרדפם עד הרמה ממש, קיפחו פרנסתם, סקלו אותם באבנים והממו ורדפו אותם. אנ"ש שלחו מכתבים לפני מוהרנ"ת ושפכו לפניו את מר לבם, ומוהרנ"ת אף שהוא בעצמו עמד במרכז המחלוקת, כי עליו יצא הקצף, בכל זאת מצא דרך והילוך איך לחזקם ולאמצם במכתביו הנפלאים שהשיב להם]

בעזרת השם יתברך, מוצאי שבת שירה אור ליום א', תקצ"ה לפ"ק,

טשעהרין

שלום לאהובי אחי ורעי אוהבים ונחמדים, מורי ורבותי חבירי ותלמידי, בני ונכדי שיחיי. כולם יעמדו על הברכה חיים ושלום וכל טוב, בזה ובכא **לנצח אכ"ר.**

שמעו אלי וישמע אליכם ה', הנה זה סמוך קבלתי כל המכתבים מאתכם, מידידי ר' שמואל וויינבערג [הרה"ח ר' שמואל וויינבערג ואביו הרה"ח ר' משה וויינבערג נגיד ועושר, ומראשי מהעסקנים לטובת מוהרנ"ת] עם הביליעט [רשות כניסה]. ומידידי ר' אברהם בער שיחיי' [בן הרבנית מרת ארל בת רבינו'ל. הר"ר אברהם בערניו היה חתן משה חניקעס שנתהפך לעומד בראש מחלוקת על מוהרנ"ת, וכשהתחיל הרדיפות על מוהרנ"ת, הסיתה אשתו של מ. חניקעס את בתה אשת הרבני ר' אברהם דוב, שגם הוא יתחיל לחלוק על מוהרנ"ת ועל חסידי ברסלב, והציקה לבעלה אודות זה, עד שנתפרדה החבילה ונתן גט פטורין לאשתו כמסופר להלן [מכתב רט"ז], וכנראה שעל זה רמו מוהרנ"ת בסוף המכתב "אל על פי שהודעתני צרות רבות"]. ופריסות שלום ר' יוסף חתן ר' זלמן [ממקורבי מוהרנ"ת]. וכולם מלאים זעקות וזעקות גדולות ומרות, על עוצם הרדיפות שרודפים אותנו ובפרט אותי, שונאי חנם. תחת אהבתי ישטוני ואני תפלה. אבל בתוך עוצם הצרות היה לנו הרחבות וישועות נפלאות ונוראות, שזכינו ברוב חסדיו להוציא הספרים תהלה לאל חי, מה אשיב לה כל תגמולהי עלי, ראוי לנו לעשות פורים גדול על זה, כי לא היה נס קטן.

אשריך ידידי ר' שמואל, שזכית שיוגמר הנס על ידך, אשריכם אחי ורעי כל מי שהיה לו חלק בהצלת נפשות ותורה הקדושה וכו', [כי המעשה היה כך, שבשבת חנוכה השנה הזאת פרשת מקץ בסעודה שלישית [שבת חנוכה היה מהזמנים שבחיי רבינו'ל התקבצו ובאו להקבוצ של רבינו'ל, ואחר הסתלקות רבינו'ל נתקבצו אצל מוהרנ"ת, ולכן ראו המתנגדים עת מכשור לגרות הארון על מוהרנ"ת דייקא באותו שבת]. תיכף שהתחיל מורנו ר' נתן ז"ל לומר תורה

שיעורים אויף אידיש אין ספר ליקוטי מוהר"ן !

לימוד ספה"ק ליקוטי מוהר"ן בכל יום

מען קען הערן אויף "אוצרות ברסלב" יעדן טאג א
עמוד בספה"ק ליקוטי מוהר"ן

718-855-2121

געלערנט "אויף אידיש" מיט א קלאהרין הסבר, לויט די
מפורשים און לויט ווי עס איז מבואר אין ליקוטי הלכות
חזקו ואמנו אחוי ללמוד ספריו "בכל יום", ולעיין ולחפש בהם למצוא בהם
בכל פעם עצות להציל נפשכם (על"ת מכתב ש"א)